

הרב ד"ר יוחאי מקבילי, מחבר ספר "ראש השנה - מפגש אישי ומשפחתי עם רעיונות ומעשים מרכזיים" בהוצאת "מפעל משנה תורה"

ראש השנה – המסר האוניברסלי

יום הזיכרון השנתי של התורה הוא ראש השנה "זיכרון תרועה". מה המסר של אותו זיכרון? המלכת ה'. בכל התנ"ך תרועת שופר היא סמל להכתרת מלך. כלומר ביום ראש השנה אנו מזכירים שה' הוא מלכנו, ושום דבר מבלעדיו. אבל הוא לא רק "מלכנו" הוא "מלך על כל העולם".

יסודו מעגל השנה בתרבות האנושית הכללית הוא בהיבט הטבעי: החקלאי-אסטרונומי. בתרבות העולם הקדום, תשרי ציין את החודש הראשון שבו חגגו את תחילת השנה. במקרא, חודש זה מכונה "יַרַח הָאֲתָנָיִם" (מל"א ח, ב), ותרגום יונתן בן עוזיאל מציין כחודש הראשון של העמים. כלומר, התורה אימצה יום זה כיום אוניברסלי לכל האנושות. מכאן, חודש ניסן הוא חודש עם מסר יהודי ייחודי באמצע החודש: ה' הוא גואל ישראל; ואילו חודש תשרי הוא עם מסר אוניברסלי בראשית החודש: ה' הוא מקיים העולם כולו. לפיכך, בראש השנה אנו מציינים לא את יום ההולדת של העולם, אלא את יום ההולדת של האנושות.

ליהדות יש מסר גדול לכל העולם: יש א-לוהים אחד, שיש להכיר בו ולקיים 7 מצוות אוניברסליות ("שבע מצוות בני נוח"). אך, איננו מיסיונרים. הגויים יכולים להישאר גויים. המסר האוניברסלי הזה הוא ביסוד התנ"ך, הספר הנפוץ ביותר בעולם, שתורגם למספר השפות הרב ביותר, מודפס ומופץ במיליארדי עותקים כבר מאות שנים, ונחשב לספר הנמכר והנקרא ביותר בהיסטוריה. נוסף על כך, מעבר לתפוצה הפיזית, הוא בעל ההשפעה התרבותית, הדתית וההיסטורית הגדולה ביותר על עמים ותרבויות ברחבי העולם.

אלא שמנהיגי ישראל היום בורחים מן הבשורה. אנחנו משאירים אותה להיבטים הצבאיים ("אנחנו נלחמים את מלחמת העולם באסלאם הקיצוני") והטכנולוגיים. אבל לא להיבטים של המוסר, הכרת האמת, הכרת א-לוהים - ושלושת הדברים כרוכים זה בזה. אנחנו סבורים שהכרזה כזו, שאנו נושאים מוסר ואמת של 4,000 שנה, תגדיל את שנאת היהודים ושנאת ישראל (אנטישמיות). אבל אולי להיפך, אולי יש הרבה גויים שרוצים לשמוע מהעם העתיק והחכם את ההצהרה שאנו מכריזים בכל ראש השנה מחדש: יש רק א-לוהים אחד לעולם, וזהו המסר של ראש השנה שלנו; יש דרך להכיר במוסר העולה מכך, בחיפוש האמת, וזהו הפרויקט של אברהם (הסכמי אברהם?) שאותו אנו מזכירים גם בראש השנה, ואברהם מכריז בכל מקום שהוא מגיע לשם "בשם ה' א-ל עולם". זהו הביטוי שהרמב"ם הפך למוטו שאותו הציב בכל כותרת של כל אחד מספריו. ראש השנה הוא בשורה גדולה מאיתנו לעולם כולו. הגיע הזמן להיות גדולים.